

II СТОМАТОЛОШКА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА

Стоматолошка здравствена заштита организована је у свим домовима здравља у Београду и Заводу за здравствену заштиту радника МУП, Заводу за здравствену заштиту радника ЖС, Заводу за психофизиолошке поремећаје и говорну патологију и Заводу за здравствену заштиту студената, Београд.

У оквиру стоматолошке здравствене заштите прати се следећих 10 показатеља:

1. Процент деце у седмој години живота обухваћених локалном апликацијом средње концентрованих флуорида и флуорида високе концентрације.
2. Процент деце у дванаестој години живота обухваћених локалном апликацијом средње концентрованих флуорида и флуорида високе концентрације.
3. Процент деце у седмој години живота са свим здравим зубима.
4. Процент деце у дванаестој години живота са свим здравим сталним зубима.
5. КЕП код деце у дванаестој години живота.
6. Процент деце код којих је на обавезном систематском прегледу у седмом разреду основне школе утврђено присуство нелечених ортодонтских аномалија.
7. Процент деце код којих је на обавезном систематском прегледу у трећем разреду средње школе утврђено присуство нелечених ортодонтских аномалија.
8. Процент трудница обухваћених превентивним прегледом.
9. Процент пацијената старијих од осамнаест година живота код којих је конзервативно третирана пародонтопатија.
10. Процент поновљених интервенција.

A. ДОМОВИ ЗДРАВЉА

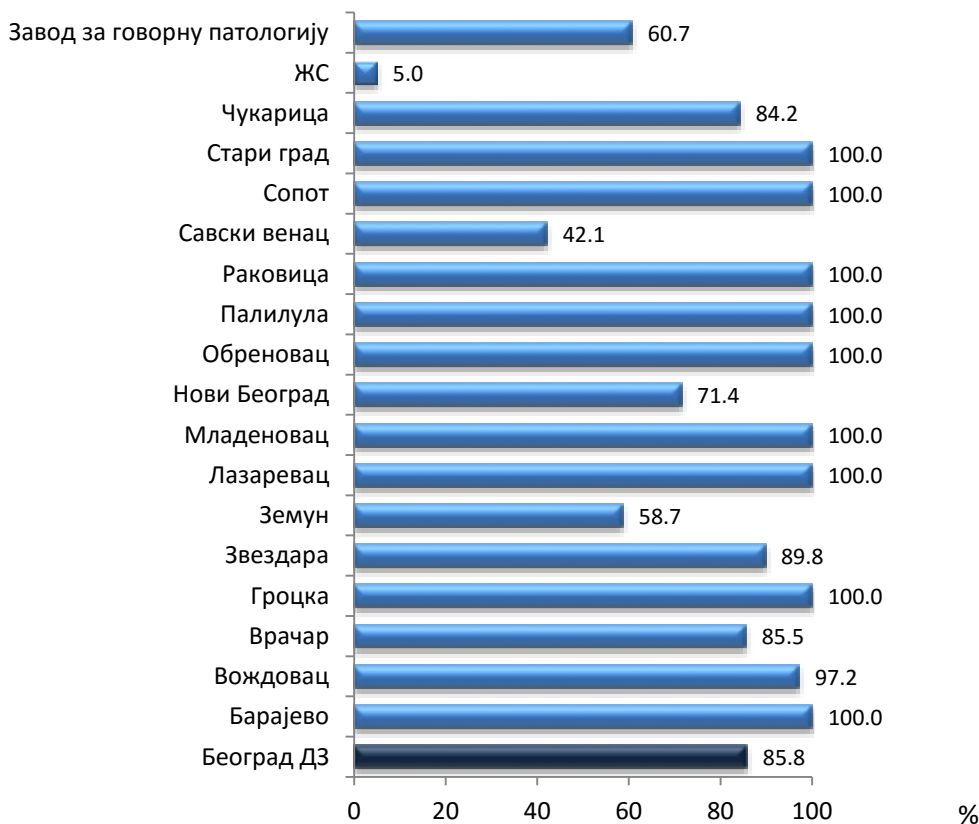
- 1. Процент деце у седмој години живота обухваћених локалном апликацијом концентрованих флуорида и/или флуорида средње концентрације**

Процент деце у седмој години живота обухваћених локалном апликацијом концентрованих и/или средње концентрованих флуорида, израчунава се као укупан број деце првог разреда основне школе која су

имала макар једну серијску локалну апликацију концентрованих или флуорида средње концентрације, подељен са бројем прегледане деце истог узраста и помножен са 100.

У 2015. години, 12.846 деце је обухваћено стоматолошким прегледом од укупног броја 15.294, тј. 85,47% што је недовољан обухват јер је у овом узрасту предвиђено да обухват прегледане деце износи 100%. Потпуни обухват у ширем смислу (тј. проценат деце којој је пружена услуга „апликација флуорида средње и високе концентрације“) је остварен у обиму 100%, онда, када су флуорисањем обухваћена сва деца која су прегледана, а не укупан број деце регистроване пописом за ту добну групу. Значи, „стопоцентно“ флуорисање зуба је извршено у следећим домовима здравља: „Барајево“, „Гроцка“, „Лазаревац“, „Младеновац“, „Обреновац“, „Палилула“, „Раковица“, „Сопот“, „Стари град“. Обухват преко 95% је остварен у ДЗ „Вождовац“ (97,2%), (Графикон 1).

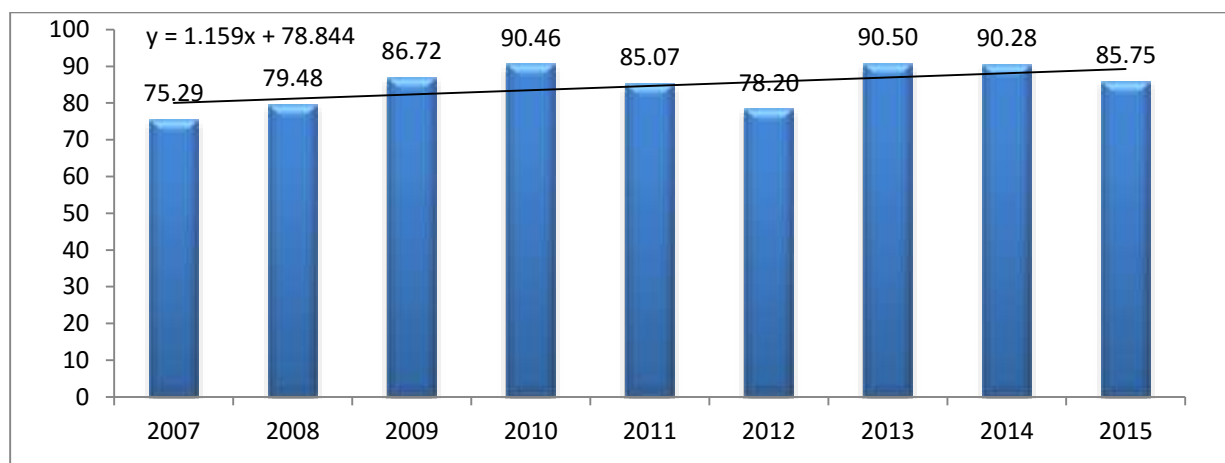
Графикон 1. Процент деце у седмој години живота обухваћених локалном апликацијом концентрованих флуорида и флуорида средње концентрације у 2015. години

У посматраном периоду од 2007. до 2015. године, уочава се растућа линија тренда, а проценат деце у седмој години живота која су у 2015. години обухваћена локалном апликацијом флуорида средње и високе концентрације износи 85,75%, што значи, од 13.249 прегледане деце, флуорисањем је обухваћено 11.362 деце, или 71,5% од укупног броја 15.881. Најмањи обухват деце је био у 2007. години (75,3%, такође у односу на све прегледане а не све пописане). Посматрајући линију тренда која је у порасту, закључује се да је дошло до знатног унапређења овог показатеља квалитета током последњих девет година. (Графикон 2).

У 2007. и 2011. години је дошло до измене Правилника о показатељима квалитета, па је примена истих почела 01.07.2011. године, те су показатељи праћени у другом делу 2007. и 2011. године али су сразмерно израчунати и приказани.

Графикон 2. Процент деце у седмој години живота обухваћених локалном апликацијом средње и високо концентрованих флуорида у установама примарне здравствене заштите Београду у периоду од 2007. до 2015. године

*Процент деце у 2007. и 2011. години праћен је на полугодишњем нивоу од 01.07. до 31.12.

2. Процент деце у дванаестој години живота обухваћених локалном апликацијом концентрованих флуорида и флуорида средње концентрације

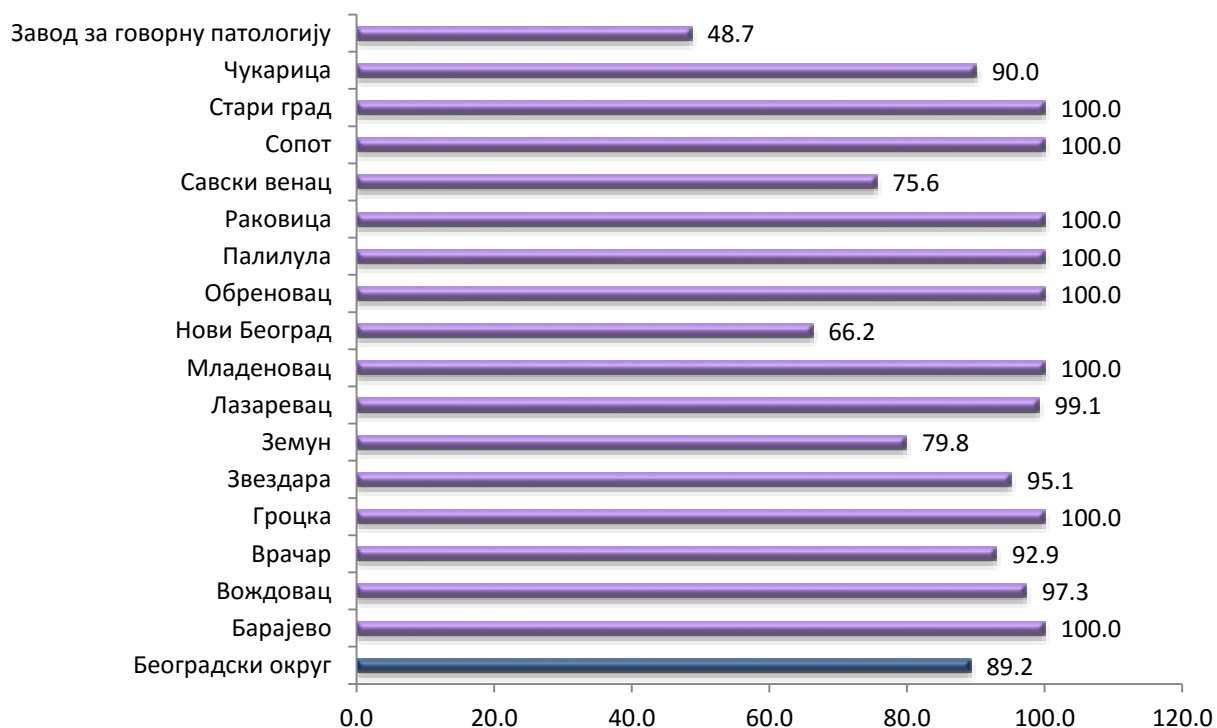
Процент деце у дванаестој години живота обухваћене локалном апликацијом концентрованих флуорида и флуорида средње концентрације, израчунава се као укупан број деце петог разреда основне школе која су имала макар једну серијску локалну апликацију концентрованих и флуорида средње концентрације, подељен са бројем прегледане деце истог узраста и помножен са 100 (Табела XVI у прилогу).

Од 15.350 деце узраста од 12 година, прегледано је 12.218, што износи 79,6% од броја пописаних. Флуорисани су зуби код 10.894 детета, што је 89,2% у односу на прегледане, али 71% у односу на број приказан пописом. Наравно посматраћемо проценат од 89,2% јер је тако дато дефиницијом о показатељима квалитета, али мора се посматрати и укупан обухват који се предвиђа у односу на број становника.

Највећи обухват, од 100% (значи код свих прегледаних примењено је флуорисање зуба), остварен је у следећим домовима здравља: „Барајево“, „Гроцка“, „Младеновац“, „Обреновац“, „Палилула“, „Раковица“, „Сопот“ и „Стари град“. Обухват преко 95% остварен је у следећим домовима здравља: „Вождовац“, „Звездара“, „Лазаревац“, а обухват преко 90% остварен је у дому здравља „Врачар“ и „Чукарица“.

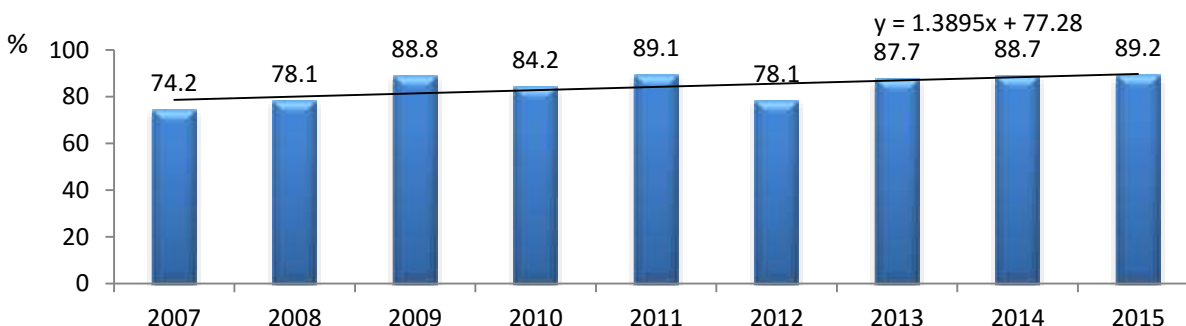
Најмањи обухват је остварен у Заводу за психофизиолошке поремећаје и говорну патологију, 48,68% (Графикон 3).

Графикон 3. Процент деце у дванаестој години живота обухваћених локалном апликацијом концентрованих или флуорида средње концентрације у 2015. години

У периоду од 2007. до 2015. године, уочава се растућа линија тренда вредности овог показатеља; у 2011. години је највећи проценат деце у дванаестој години живота био обухваћен локалном апликацијом концентрованих флуорида или флуорида средње концентрације (89,1%), док је у 2007. години био најмањи проценат (74,2%). У 2015. години, од 11.768 прегледане деце, флуорисањем зуба је обухваћено 10.448, што значи 88,78%, што је мало мање од максимума постигнутог 2011. године. Препорука је да обухват превентивним услугама за узраст школске деце буде 95%. У целини, за посматрани период од 2007. до 2015. године тренд расте али се примећује стагнација од 2009. до 2015. године (Графикон 4).

Графикон 4. Процент деце у дванаестој години живота обухваћених локалном апликацијом средње и високо концентрованих флуорида у периоду од 2007 до 2015. године

*Процент деце у 2007. и 2011. години праћен је на полугодишњем нивоу од 01.07. до 31.12.

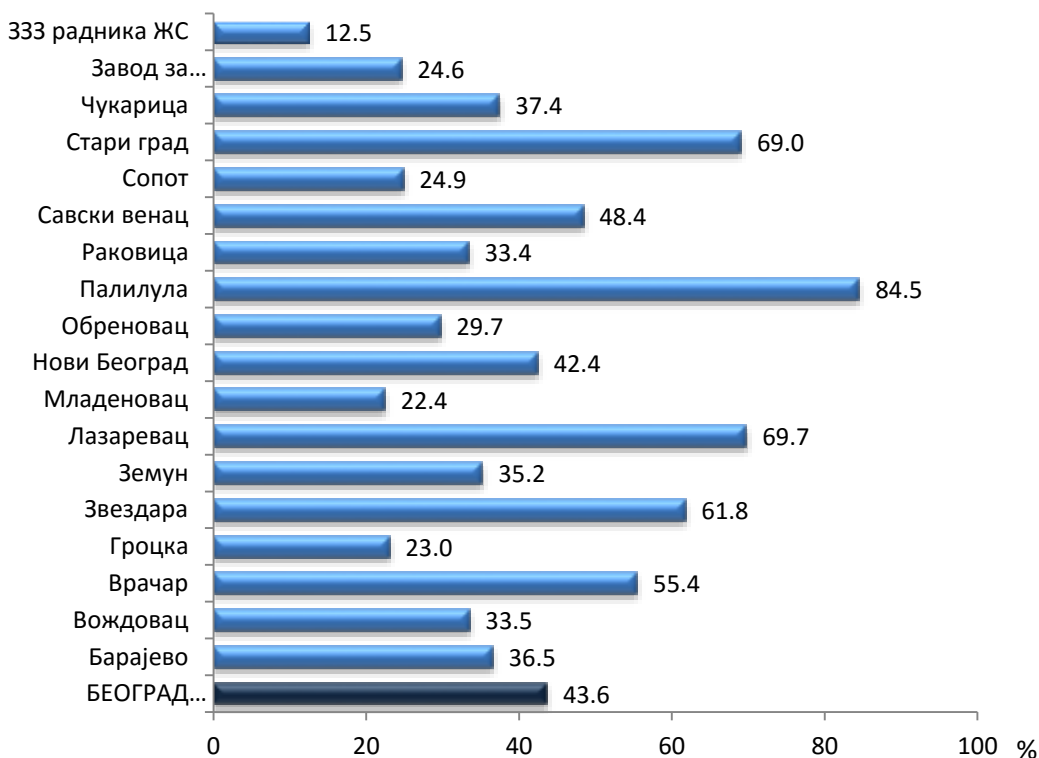
3. Процент деце у седмој години живота са свим здравим зубима

Процент деце у седмој години живота са свим здравим зубима се израчунава као укупан број деце са свим здравим зубима млечне и сталне дентиције, подељен са укупним бројем прегледане деце истог узраста и помножен са 100 (Табела XV у прилогу).

Од 13.249 прегледане деце, здраве зубе има 5.882 што је 44,39%.

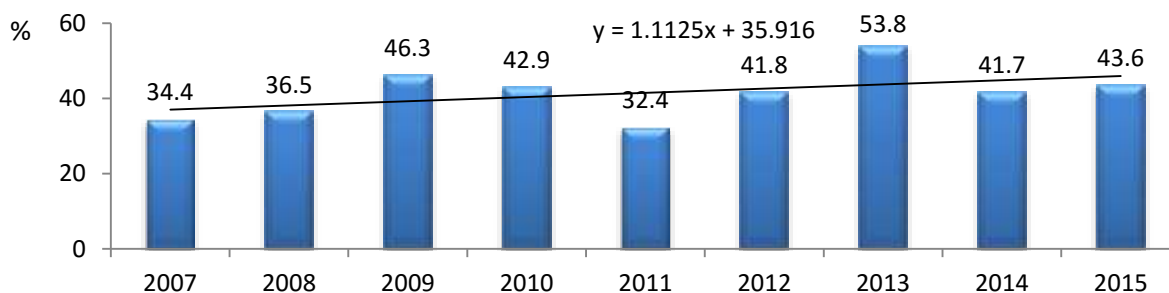
Највећи проценат деце са свим здравим зубима у седмој години живота у 2015. години, регистрован је у домовима здравља: „Палилула“ (84,5%), „Стари град“ (69%), „Звездара“ (61,8%), а најмањи у домовима здравља: ЗСЗ радника ЖС (12,5%), „Младеновац“ (22,4%), „Гроцка“ (23%), Завод за говорну патологију (24,6%) и „Сопот“ (24,8%), (Графикон 5).

Графикон 5. Процент деце у седмој години живота са свим здравим зубима у 2015. години

У периоду 2007-2015. године уочава се растућа линија тренда, где је у 2013. години највећи проценат деце у седмој години живота са свим здравим зубима (53,8%), док је у 2011. години најмањи (32,4%). У 2007. и 2011. години је забележен најнижи проценат свих здравих зуба што сматрам коинциденцијом са изменом и применом Правилника о показатељима квалитета (примена од 01.07.2007 и 01.07.2011. године) (Графикон 6).

Графикон 6. Процент деце у седмој години живота са свим здравим зубима у периоду од 2007. до 2015. године

*Процент деце у 2007. и 2011. години праћен је на полугодишњем нивоу од 01.07. до 31.12

Као што се види из графикана, тренд је благо растући, а у овој 2015. години постоји значајно мања вредност показатеља у односу на 2013. годину.

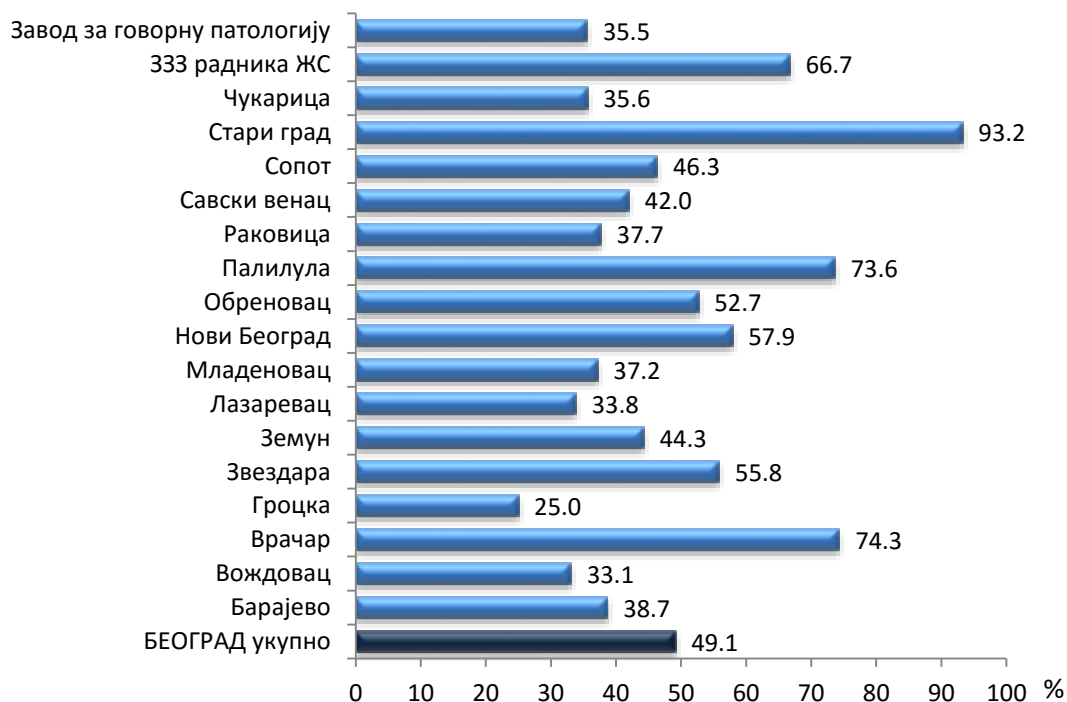
4. Процент деце у дванаестој години живота са свим здравим сталним зубима

Процент деце у дванаестој години живота са свим здравим сталним зубима се израчунава као укупан број деце са свим здравим зубима сталне дентиције у дванаестој години живота, подељен са укупним бројем прегледане деце истог узраста и помножен са 100 (Табела XVI у прилогу).

Од 12.218 прегледане деце, утврђено је да све здраве сталне зубе има 5.966 деце, што је 48,8%.

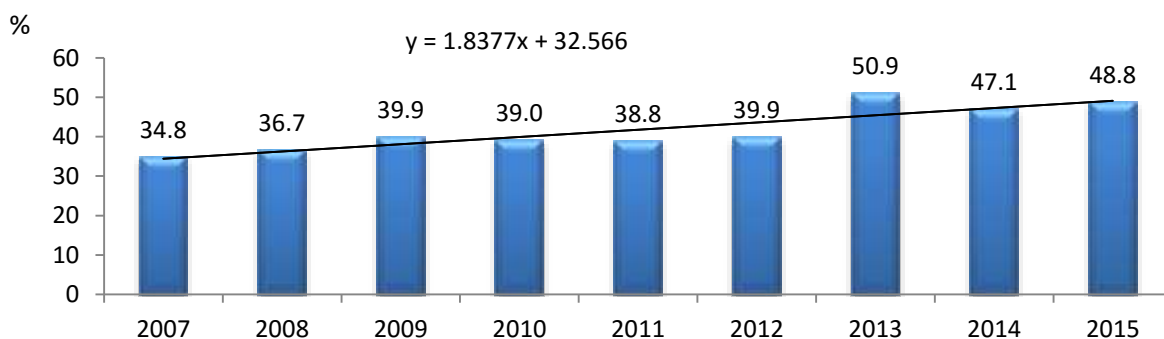
Највећи проценат деце са свим здравим сталним зубима у дванаестој години живота, регистрован је у домовима здравља: „Стари град“ (93,2%), „Врачар“ (74,3%), „Палилула“ (73,6%), „Нови Београд“ (57,9%) и „Звездара“ (55,8%). Најмањи проценат је забележен у домовима здравља: „Гроцка“ (24,96%), „Вождовац“ (33,1%), „Чукарица“ (35,7%), „Младеновац“ (37,1%) и „Раковица“ (37,7%) (Графикон 7).

Графикон 7. Процент деце у дванаестој години живота са свим здравим сталним зубима

У периоду 2007-2015. године, уочава се тренд раста, где је у 2013. години највећи проценат деце у дванаестој години живота са свим здравим зубима (50,9%), док је у 2007. години најмањи проценат (34,8%). У 2015. години се уочава одржавање нивоа здравих сталних зуба код дванаестогодишњака у односу на 2013. годину (Графикон 8).

Графикон 8. Процент деце у дванаестој години живота са свим здравим сталним зубима у периоду 2007 – 2015. године

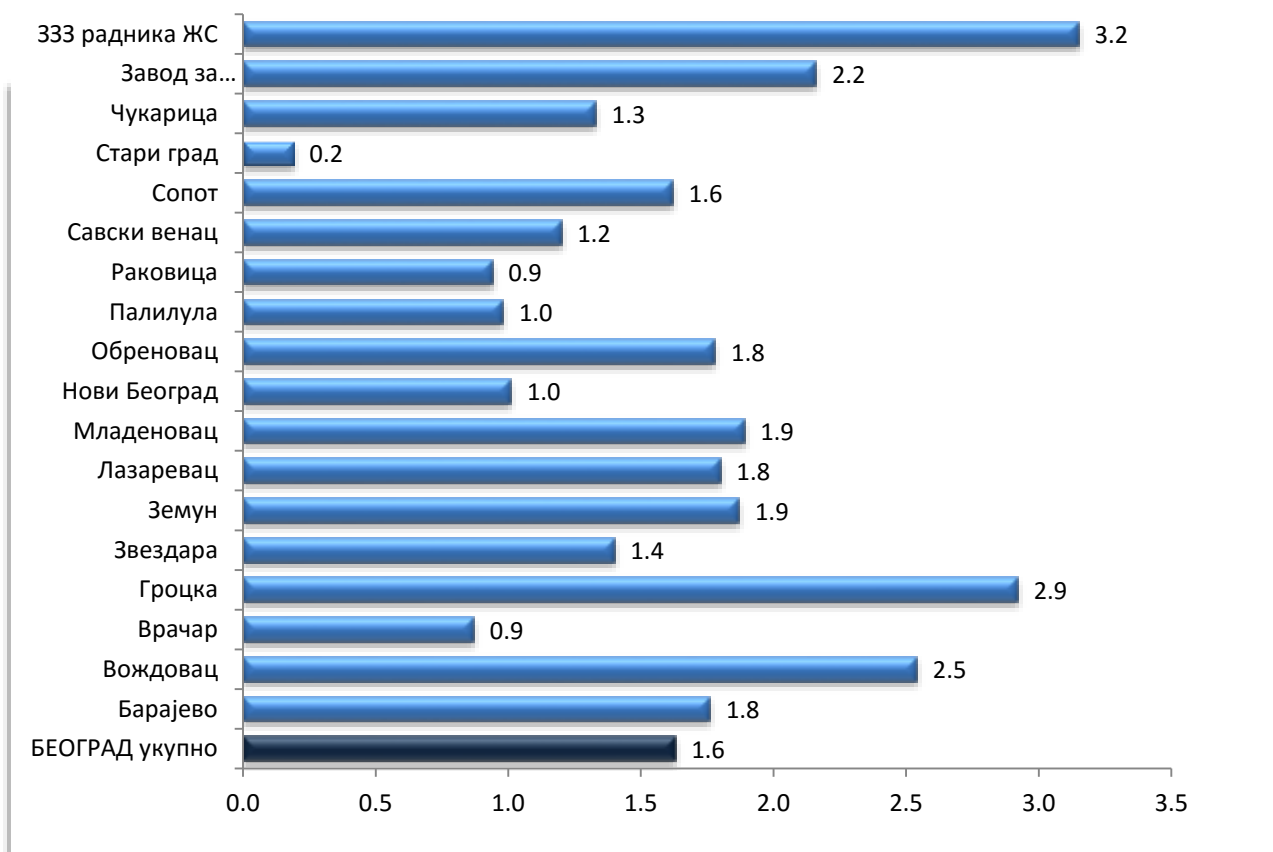
*Процент деце у 2007. и 2011. години праћен је на полугодишњем нивоу од 01.07. до 31.12.

5. КЕП код деце у дванаестој години живота у 2015. години

КЕП код деце у дванаестој години живота се израчунава као укупан број кариозних, екстрахираних и пломбираних сталних зуба прегледане деце у дванаестој години живота, подељен са бројем прегледане деце истог узраста (Табела XVI у прилогу).

Просечан КЕП за Београд забележен у домовима здравља износи **1,51** (без завода). Са Заводима износи **1,63**. Најнижи КЕП је регистрован у домовима здравља „Стари град“ (0,19), „Врачар“ (0,87) „Раковица“ (0,94) „Палиула“ (0,98) Највиши КЕП је регистрован у домовима здравља „Гроцка“ (2,92), „Вождовац“ (2,54), „Младеновац“ (1,89), „Земун“ (1,87) и Заводу за здравствену заштиту радника железнице Србије (3,15) и Заводу за психофизичке поремећаје и говорну патологију (2,16) (Графикон 9).

Графикон 9. КЕП код деце у дванаестој години живота у 2015. години

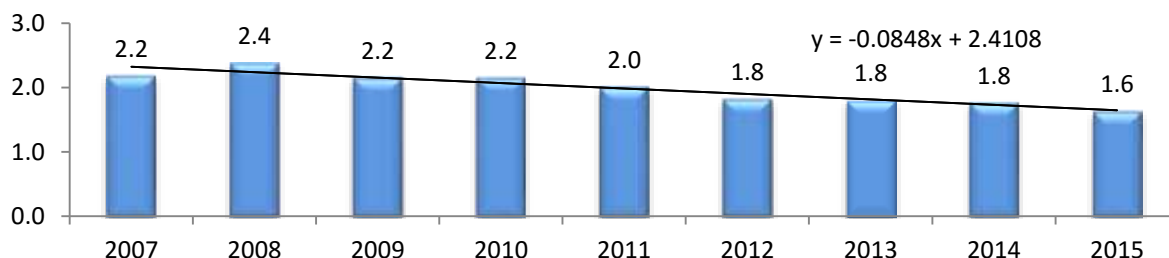

У посматраном периоду (2007-2015. године), уочава се опадајућа линија тренда, где је у 2008. години највећа вредност КЕП код деце у дванаестој години живота (2,4), док је најмања вредност у 2015. (1,6) (Графикон 10).

За 2015. годину за ниво града Београда, анализирањем података свих домова здравља и свих завода, добијена вредност КЕП-а износи 1,63. Вредност КЕП-а добијена само из домова здравља (1,51) се може сматрати веродостојнијом, јер релативно мали број пацијената који остварују здравствену заштиту у заводима има неупоредиво већи КЕП што резултира лажним повећањем просека. У свим домовима здравља без завода је прегледано 12.109 деце, а у свим заводима је прегледано 109 деце. Посебно је специфичан Завод за психофизиолошке поремећаје и говорну патологију јер се бави лечењем деце са говорним поремећајима, а познато је да код таквих пацијената могу бити присутни и удружени симптоми других аномалија (тзв. синдроми), па су фактори ризика за настанак оралних обољења много израженији баш због анатомских, функционалних и естетских карактеристика говорног апарата и усне дупље као дела тог апарата, па је разумљиво што су орална обољења присутнија.

У општој популацији дванаестогодишњака се уочава смањење КЕП-а у току посматраног периода од 2007. до 2015. године.

Графикон 10. КЕП код деце у дванаестој години живота у периоду од 2007. до 2015. године

*Процент деце у 2007. и 2011. години праћен је на полугодишњем нивоу од 01.07. до 31.12.

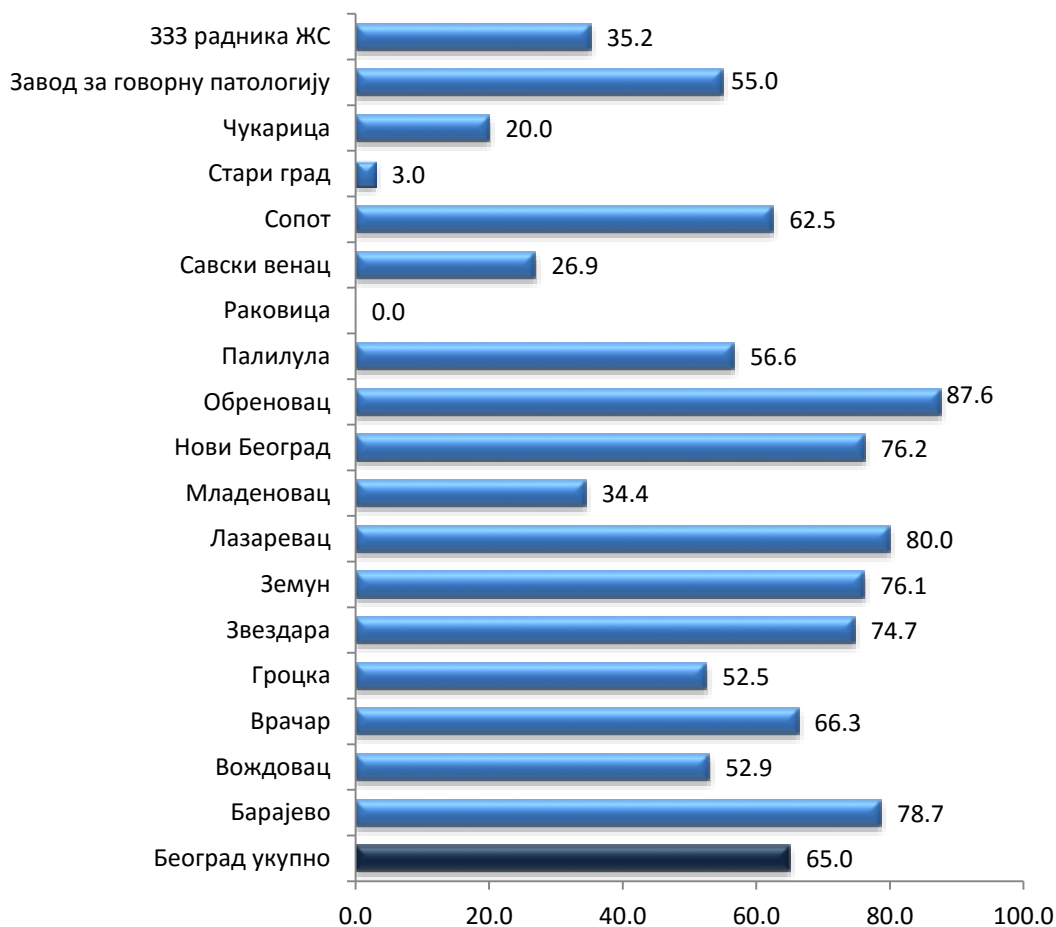
6. Процент деце код којих је на обавезном систематском прегледу у седмом разреду основне школе утврђено присуство нелечених ортодонтских аномалија

Процент деце код којих је на обавезном систематском прегледу у седмом разреду основне школе утврђено присуство нелечених ортодонтских аномалија се израчунава као број деце седмог разреда основне школе код којих је утврђено присуство нелечене ортодонтске аномалије, подељен са бројем прегледане деце седмог разреда основне школе, код које је утврђено присуство ортодонтске аномалије и помножен са **100** (Табела XVII у прилогу).

Од 13.704 детета седмог разреда основне школе, систематским прегледом је обухваћено 10.160 деце. Од тог броја код 4.423 је утврђено присуство ортодонтских аномалија (43,5%). Од 4.423 деце са ортодонтским аномалијама, 2.876 није обухваћено лечењем, што значи 65,03% деце има нелечен ортодонтски поремећај.

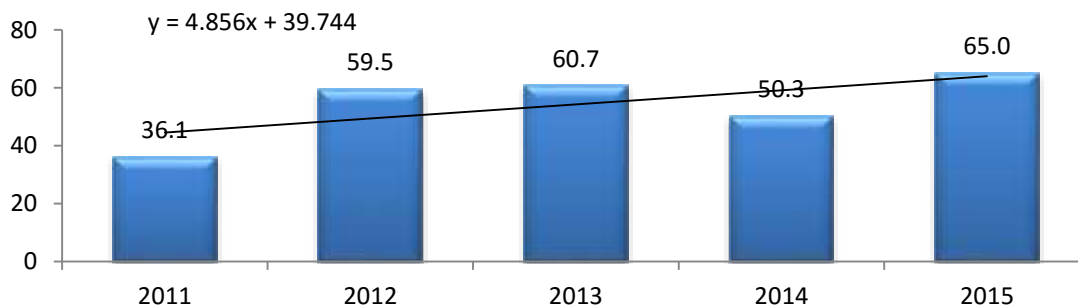
Највећи проценат деце са нелеченим ортодонтским аномалијама регистрован је у домовима здравља „Обреновац“ (87,6%), „Барајево“ (78,6%), „Нови Београд“ (76,2%), „Земун“ (76,1%), „Звездара“ (74,7%). Најмањи проценат је забележен у домовима здравља „Стари град“ (2,99%), „Чукарица“ (20%), „Савски венац“ (26,9%) и „Младеновац“ (34,4%) (Графикон 11).

Графикон 11. Процент деце код којих је на обавезном систематском прегледу у седмом разреду основне школе утврђено присуство нелечених ортодонтских аномалија у 2015. години

Уочава се растућа линија тренда нелечених ортодонтских аномалија (Графикон 12).

Графикон 12. Процент деце код којих је на обавезном систематском прегледу у седмом разреду основне школе утврђено присуство нелечених ортодонтских аномалија од 2011. до 2015. године

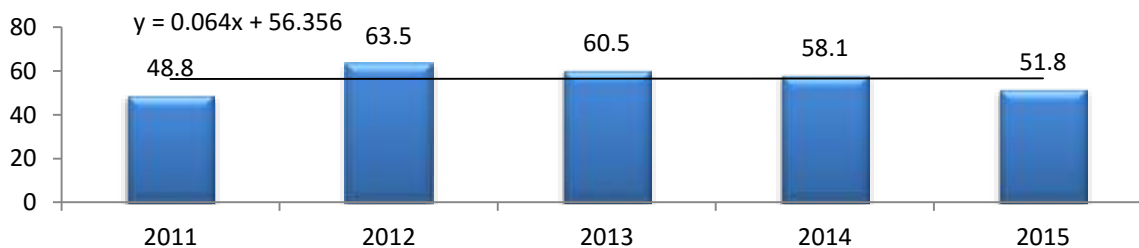
7. Процент деце код којих је на обавезном систематском прегледу у трећем разреду средње школе утврђено присуство нелечених ортодонтских аномалија у 2015. години

Процент деце код којих је на обавезном систематском прегледу у трећем разреду средње школе утврђено присуство нелечених ортодонтских аномалија се израчунава као број деце узраста трећег разреда средње школе код којих је утврђено присуство нелечене ортодонтске аномалије, подељен са бројем прегледане деце трећег разреда средње школе код које је утврђено присуство ортодонтске аномалије и помножен са 100 (Табела XVIII у прилогу).

Од 13.613 ученика трећег разреда средње школе, систематским прегледом је обухваћено 7.680 деце. Од тог броја, код 3.079 је утврђено присуство ортодонтских аномалија (40,1%). Од 3.079 деце са ортодонтским аномалијама, 1.560 није обухваћено лечењем, што значи 51,8% деце има нелечену ортодонтску аномалију.

На графикону 13. приказан је растући тренд присуства нелечених ортодонтских аномалија у трећем разреду средње школе од 2011. до 2013. године. У посматраној популацији се више примењује фиксна ортодонтска терапија за коју у том животном добу постоје услови (постигнута стална дентиција), а мање конзервативна терапија, мада често буде и комбинована. Фиксна терапија се не финансира од стране РФЗО, па се може предпоставити да је то разлог пораста нелечених ортодонтски аномалија.

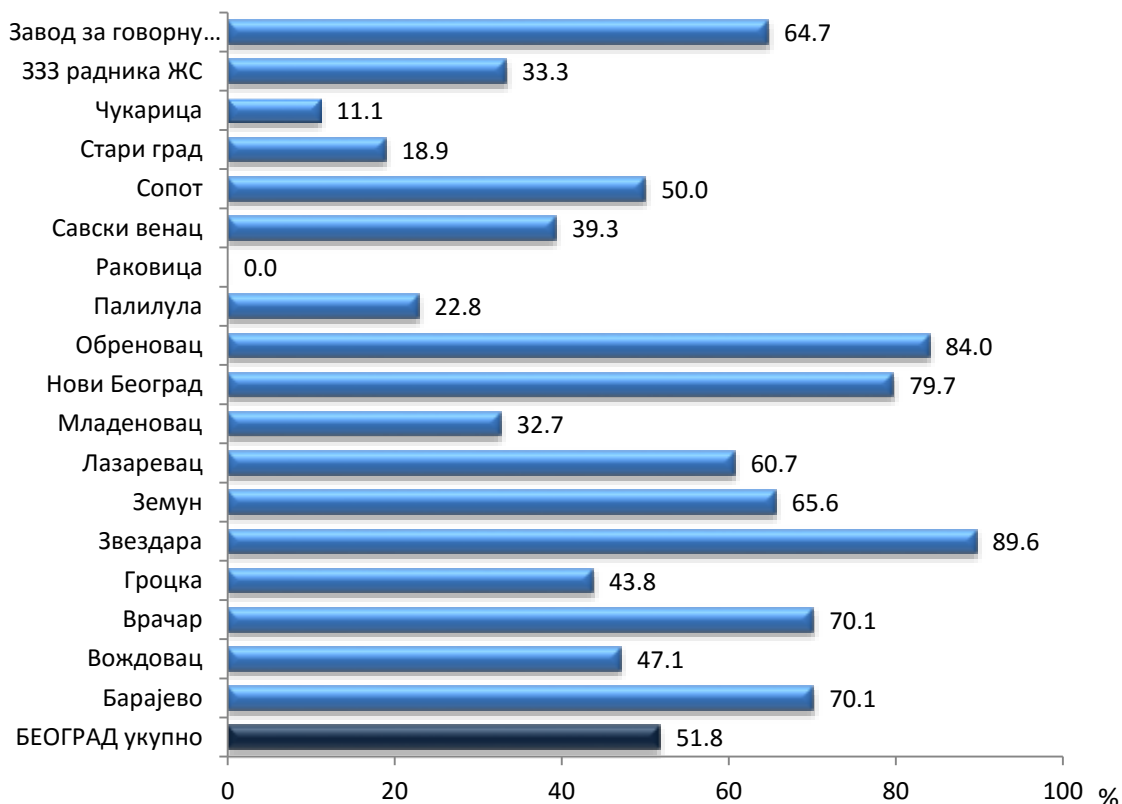
Графикон 13. Процент деце код којих је на обавезном систематском прегледу у трећем разреду средње школе утврђено присуство нелечених ортодонтских аномалија, 2011.- 2015. година

Највећи проценат деце са нелеченим ортодонтским аномалијама регистрован је у домовима здравља „Звездара“ (89,6%), „Обреновац“ (84%), „Нови Београд“ (79,7%), „Врачар“ (70,1%) и „Барајево“ (70,1%). Најмањи проценат је

забележен у домовима здравља „Чукарица“ (11,1%), „Стари град“ (18,9%), „Палилула“ (22,8%), „Младеновац“ (32,7%) и Завод ЖС (33,3%) (Графикон 14).

Графикон 14. Процент деце код којих је на обавезном систематском прегледу у трећем разреду средње школе утврђено присуство нелечених ортодонтских аномалија у 2015. години

8. Процент трудница обухваћених превентивним прегледом у 2015. години

Процент трудница обухваћених превентивним прегледом се израчунава као укупан број жена у трудноћи обухваћених превентивним стоматолошким прегледом, подељен са укупним бројем регистрованих трудница на територији дома здравља и помножен са 100 (Табела XIX у прилогу).

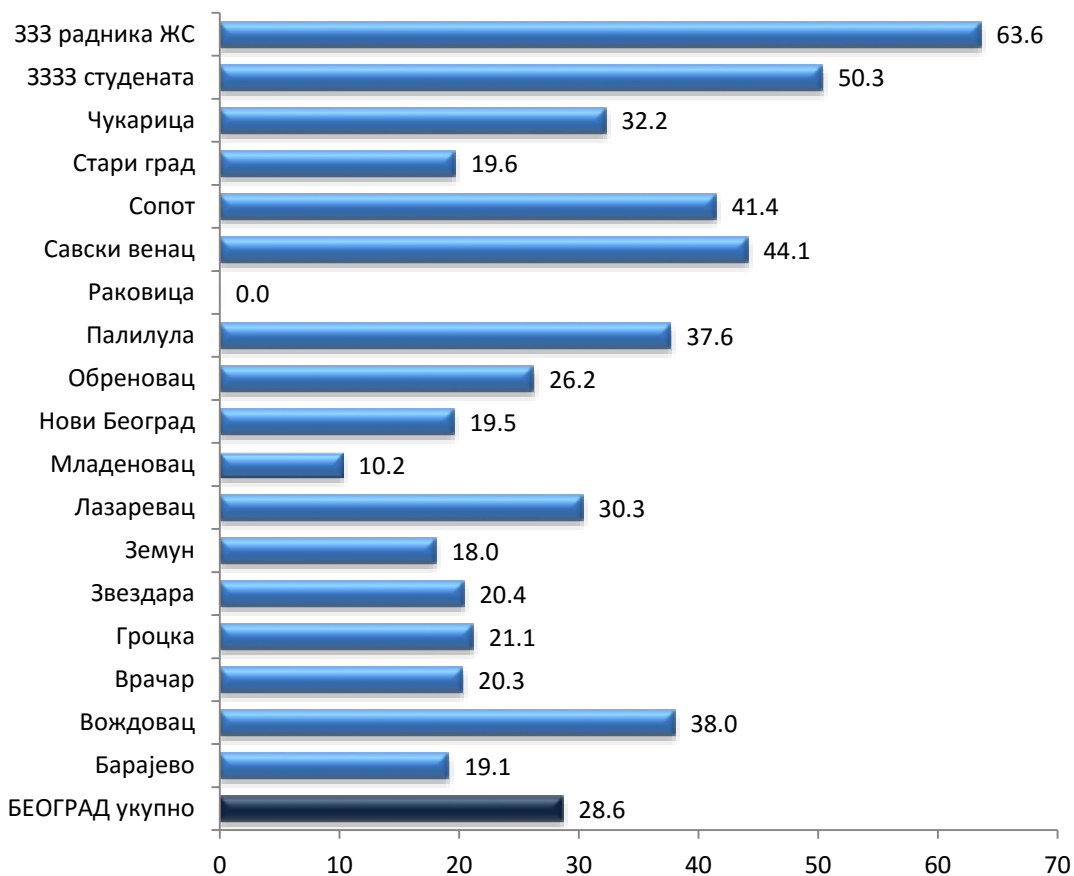
У 2015. години регистрована је 16.831 трудница а превентивним стоматолошким прегледом је обухваћено 4.820 (28,6%).

Највећи проценат трудница обухваћених превентивним стоматолошким прегледом забележен је на територији која припада домовима здравља и

заводима „Завод ЖС“ (63,6%), 3333 студената (50,3%), „Савски венац“ (44,1%) и „Сопот“ (41,4%).

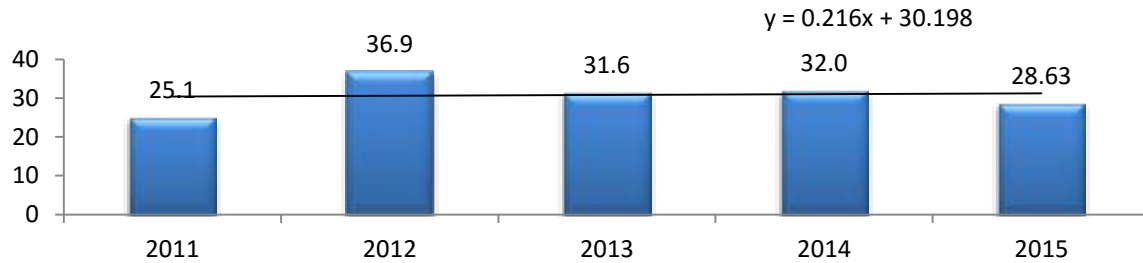
Најмањи проценат трудница обухваћених превентивним стоматолошким прегледом забележен је у домовима здравља „Младеновац“ (10,2%), „Земун“ (18,0%), „Обреновац“ (18,8%), „Барајево“ (19,08%) и „Нови Београд“ (19,5%). (Графикон 15).

Графикон 15. Процент трудница обухваћених превентивним прегледом у 2015. години

На графикону 16. се види да проценат трудница које су подвргнуте систематском стоматолошком прегледу расте, што значи да постоји координација рада стоматолошке службе и службе за здравствену заштиту жена.

Графикон 16. Процент трудница обухваћених превентивним прегледом, 2011.- 2015. година

9. Процент пацијената старијих од осамнаест година живота код којих је конзервативно третирана пародонтопатија

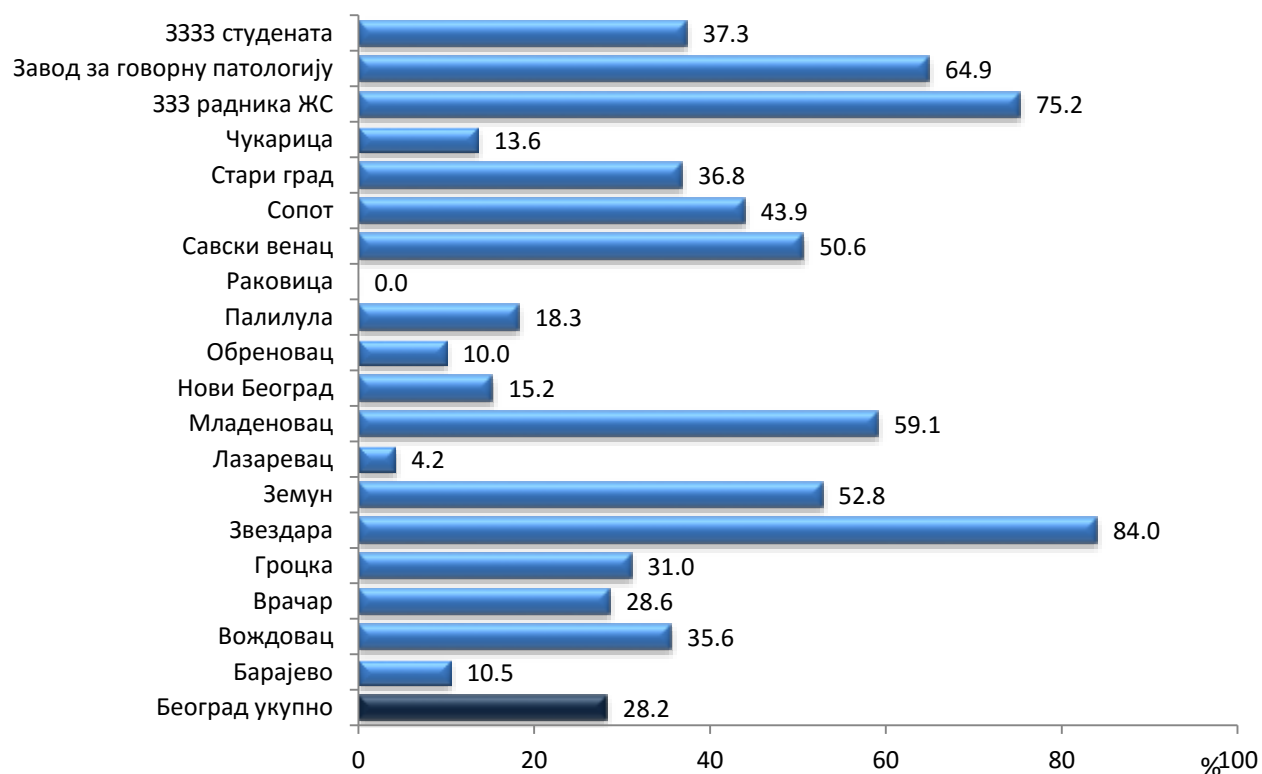
Процент пацијената старијих од осамнаест година живота код којих је конзервативно третирана пародонтопатија се израчунава као укупан број пацијената старијих од осамнаест година живота код којих је конзервативно лечена пародонтопатија, подељен са укупним бројем прегледаних пацијената тог узраста и помножен са **100** (Табела XX у прилогу).

У 2015. години је прегледано 145.101 пацијената преко 18 година живота, а код 40.987 је конзервативно третирана пародонтопатија (28,2%).

Највећи проценат претходно описаних пацијената третиран је у домовима здравља „Звездара“ (83,99%), Завод ЖС (75,2%), Завод за говорну патологију (64,9%), ДЗ „Младеновац“ (59,1%) и ДЗ „Земун“ (52,8%).

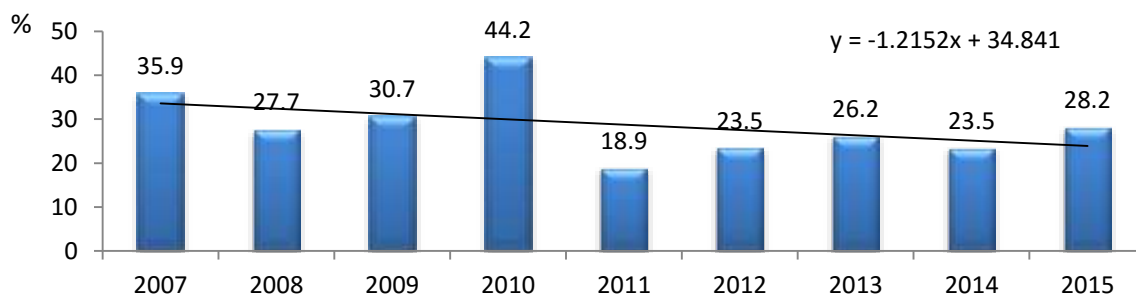
Најмањи проценат је регистрован у домовима здравља „Лазаревац“ (4,2%), „Обреновац“ (10%), „Барајево“ (10,5%), „Чукарица“ (13,6%) и „Палилула“ (18,3%) (Графикон 17).

Графикон 17. Процент пацијената старијих од осамнаест година живота код којих је конзервативно третирана пародонтопатија у 2015. години

У периоду од 2007. до 2014. године, уочава се опадајућа линија тренда вредности овог показатеља, па је у 2010. години највећи проценат пацијената старијих од осамнаест година живота код којих је конзервативно третирана пародонтопатија (44,2%), док у 2011. години најмањи проценат (18,9%) (Графикон 18).

Графикон 18. Процент пацијената старијих од осамнаест година живота код којих је конзервативно третирана пародонтопатија у периоду од 2007. до 2015. године

10. Процент поновљених интервенција

Процент поновљених интервенција се израчунава као укупан број поновљених интервенција, подељен са бројем укупних интервенција и помножен са 100 (Табела XX у прилогу).

У 2015. години је извршено 368.150 стоматолошких интервенција. Од тог броја, 8.797 су биле поновљене интервенције (2,4%).

Највећи проценат поновљених интервенција је забележен у ДЗ „Стари град“ (24,5%), Завод за говорну патологију (21,6%), ДЗ „Гроцка“ (21,3%) и ДЗ „Лазаревац“ (9,0%).

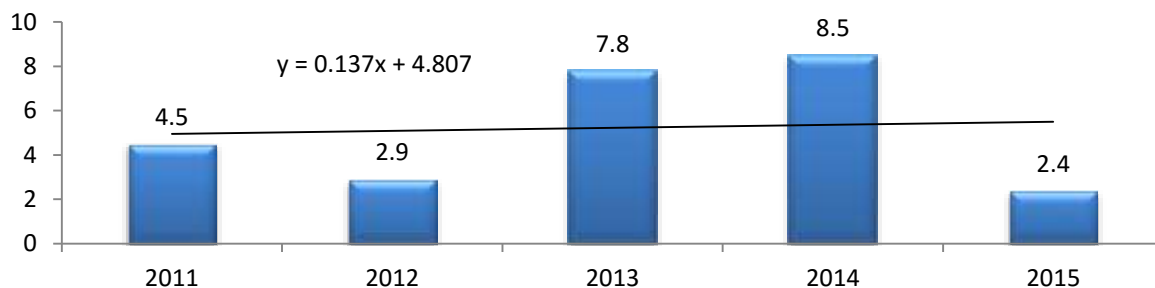
У дому здравља „Стари град“ се врши целодневна стоматолошка здравствена заштита (24 сата) где се врше и хитне стоматолошке интервенције па се и очекује да се том приликом оствари највећи број поновљених интервенција.

Најмањи проценат поновљених интервенција је забележен у домовима здравља „Звездара“ (0,13%), „Врачар“ (0,16%), „Нови Београд“ (0,19%), „Сопот“ (0,19%) и „Чукарица“ (0,72%) (Графикон 19).

Графикон 19. Процент поновљених интервенција

Графикон 20. Процент поновљених стоматолошких интервенција, 2011.-2015. година

Б. СТОМАТОЛОШКА ЗАШТИТА У ЗАВОДИМА КОЈИ ОБАВЉАЈУ ДЕЛАТНОСТ НА ПРИМАРНОМ НИВОУ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ

Стоматолошка здравствена заштита организована је у следећим заводима на примарном нивоу здравствене заштите: Заводу за здравствену заштиту радника МУП-а, Заводу за психофизиолошке поремећаје и говорну патологију, Заводу за здравствену заштиту радника Железнице Србије и Заводу за здравствену заштиту студената, Београд.

У **Заводу за здравствену заштиту радника МУП-а** обезбеђује се стоматолошка здравствена заштита радницима завода и студентима Полицијске академије који не могу да остваре своје право на бесплатно лечење у Заводу за здравствену заштиту студената јер не припадају Београдском универзитету већ Полицијском универзитету. Остали осигураници који се лече у овом заводу су деца школског узраста и то само спорадично јер су им родитељи радници МУП-а. РФЗО не оспорава фактуре које се односе на школску децу, па се тако наставља та уобичајена пракса.

У Заводу ради један дечји и превентивни стоматолог.

Показатељи квалитета који се прате код школске популације нису поуздани због малог броја пацијената, а у исто време не постоји обавеза стоматолога да обављају превентивне прегледе и услуге, као ни куративне прегледе и услуге школској деци. **Завод за здравствену заштиту радника МУП-а није доставио податке о показатељима квалитета за 2015. годину па се не могу анализирати.**

Завод за психофизиолошке поремећаје и говорну патологију се бави лечењем деце са говорним поремећајима, а често удруженим са другим разноликим поремећајима лица и вилица. Познато је да су предилекциона места за настанак каријеса присутнија код ових пацијената. Такође је присутан повећан број ортодонтских аномалија проузрокованих дисхармоничним односом појединих анатомских структура које проузрокују између осталог отежану функцију говора, а све то проузрокује стварање услова за настанак пародонтопатије и преран губитак зуба.

Број деце регистрован у овој установи, у седмој години живота је 158, а обухваћених стоматолошким прегледом је 122. Број деце са свим здравим зубима је 30 (24,6%) а обухваћених апликацијом флуорида 74 (60,7%). Овај проценат је мали у односу на београдски просек (85,75%). Обухват пацијената овом услугом мора бити знатно већи, бар до нивоа просека.

Као што је речено, проценат деце у седмој години живота са свим здравим зубима је 24,6% што је далеко испод просека за Београд (44,4%). Наравно то је последица специфичне патологије ових пацијената која проузрокује и пораст оралних обољења, али исто тако, ово стање је проузроковано и смањеним обимом превентивних мера у предшколском узрасту које су над овом популацијом предузете. Неопходно је повећати обим превентивних мера у предшколском узрасту.

Број деце у 12. години живота износи 86, број прегледане деце је 76. Процент деце са свим здравим сталним зубима у 12. години живота износи 35,5%, а вредност КЕП-а је 2,16 приближно 2. Просек за Београд код „процента свих здравих зуба у 12. години живота“ је 48,8%, а КЕП за Београд износи 1,6 (укључујући заводе а без завода је 1,5), па је јасно да обим превентивних мера мора бити већи у школском узрасту. Број деце која су обухваћена локалном апликацијом солима флуора је 37 што је 48,7%. Просек за Београд је 89,2%. Потребно је повећати проценат деце обухваћених овом услугом.

Број деце у 7. разреду основне школе је 64, а прегледано је 55. Број деце код које је утврђено присуство ортодонтских аномалија је 20, а нелечених аномалија 11 (55,0%).

Укупан број стоматолошких интервенција је био 162, а поновљених је било 35 или 21,6%.

Овај завод припада здравственим установама које делатност обављају на више нивоа, али је приказан међу установама примарне здравствене заштите ради остваривања целине у приказу показатеља квалитета стоматолошке здравствене заштите.

Завод за здравствену заштиту радника Железнице Србије обезбеђује здравствену заштиту радницима ЖС и деци од 14 до 19 година која похађају средњу школу, тј. „Железничко-образовни центар“ у ул. Здравка Челара 14 у Београду, и смештена су у интернату. Услуге из области ортопедије вилица пружа специјалиста за ортопедију вилица.

Број деце у седмом разреду основне школе износи 397, код 128 је утврђено присуство ортодонтских аномалија а 45 су нелечене (35,2%).

Број деце у трећем разреду средње школе износио је 1.235. Код 102 детета су утврђене ортодонтске аномалије, а код 34 деце су нелечене што је (33,3%).

Број трудница у 2015. години износио је 1.106, а 703 је било превентивно прегледано (63,6%).

Укупан број прегледаних пацијената старијих од 18. година износио је 4.311 а њих 3.243 је било обухваћено конзервативним лечењем пародонтопатије (75,2%).

Од укупног броја стоматолошких интервенција, којих је било 7.040, поновљених интервенција је било 464 (6,6%).

У **Заводу за здравствену заштиту студената** у 2015. години су праћена два показатеља квалитета у области стоматолошке здравствене заштите и то „процент трудница обухваћених превентивним стоматолошким прегледом“, и „процент пацијената старијих од 18 година живота код којих је конзервативно третирана пародонтопатија“.

Број трудница регистрованих у овој установи је износио 161, а 81 је било обухваћено превентивним прегледом (50,3%), што је изнад просека за Београд (28,6%).

Показатељ „процент пацијената старијих од осамнаест година живота код којих је конзервативно третирана пародонтопатија“ износи 37,3% (од 34.316 укупно прегледаних пацијената старијих од 18 година код 12.802 је конзервативно третирана пародонтопатија).

„Поновљене стоматолошке интервенције“ нису праћене.

ЗАКЉУЧАК

- У домовима здравља се прати свих 10 показатеља квалитета у стоматологији. У Заводу за психофизиолошке поремећаје и говорну

патологију се прате показатељи везани за децу специфичних потреба, тј. 6 показатеља. У Заводу за здравствену заштиту радника ЖС се прате показатељи везани за одраслу популацију и школску децу од 14 до 19 година, и децу у седмом разреду основне школе, тј. 5 показатеља. У Заводу за здравствену заштиту студената, Београд, би требало да се прате показатељи везани за одраслу популацију, студенте, а то су 3 показатеља, међутим праћена су само два показатеља, није праћен показатељ „процент поновљених интервенција“.

- Ако се посматрају први и други показатељ који се односе на **апликацију солима флуорида средње и високе концентрације на зубе, у 7. и 12. години живота**, онда се види растући тренд за посматрани период од осам година, што говори о повећаним превентивним активностима здравствених установа у делу превентивних услуга.
- Код трећег и четвртог показатеља који се односе на **процент свих здравих зуба у 7. и 12. години живота**, такође се примећује растући тренд који показује да се повећава број деце са свим здравим зубима што је у складу са претходним растућим трендом, али је проценат мањи у односу на 2013. годину.
- Пети показатељ, **КЕП**, који све говори, има опадајући тренд, што је добро, значи, смањује се број кариозних, екстрахованих и пломбираних зуба код дванаестогодишњака, што је такође у складу са претходним показатељима. То значи да је дошло до унапређења оралног здравља у популацији предшколске и школске деце.
- Шести и седми показатељ, који се односе на **процент нелечених ортодонтских аномалија код деце у седмом разреду основне и трећем разреду средње школе**, имају растући тренд посматрајући три године, 2011., 2012., и 2013. годину, док се у 2014. години уочава побољшање нарочито у млађем узрасту.
- Код осмог показатеља постоји лагани растући тренд који показује да се побољшава **сарадња између стоматолошке и службе за здравствену заштиту жена**.
- Девети показатељ, који се односи на **конзервативно третирану пародонтопатију код одраслих**, показује опадајући тренд, смањен обим услуга, што није добро јер су последице прерани губитак зуба.
- Десети показатељ, „**поновљене стоматолошке интервенције**“, имају тенденцију раста, праћен је у току последње четири године. Потребно је посматрати овај показатељ у дужем временском периоду да би могао да се изведе тачнији закључак.

- Могло би да се закључи да је дошло до побољшања оралног здравља, нарочито у млађој популацији, али да се превентивне мере и куративне услуге које прате ове показатеље код одраслих запостављају што може бити погубно за стање оралног здравља у будућности.

ПРЕДЛОГ МЕРА

Резултати анализе показатеља квалитета рада у стоматологији, указују да је неопходно у наредном периоду:

- Смањити проценат нелечених ортодонтских аномалија код ученика седмог разреда основне и трећег разреда средње школе, тако што ће се мотивисати ученици да обрате пажњу на овај сегмент оралног здравља и повећати број ортодонтских интервенција код те популације.
- Повећати проценат конзервативно лечене пародонтопатије код одраслих преко осамнаест година живота, већим учешћем ових услуга у односу на друге услуге намењене одраслој популацији, тако што би се бољом организацијом посла ова мера могла спровести.